КАК ПРАЗНУВАТ ВЕЛИКДЕН ПО СВЕТА

По традиция у нас на един от най-хубавите пролетни празници – Великден, трапезата е отрупана с вкусни ястия от агнешко месо, свежи салати, сладкиши и козунаци.

Един от най-веселите ритуали е боядисването на яйцата, което се прави сутринта на Велики четвъртък или на Велика събота.

Първото яйце задължително е червено – с него се рисува кръст върху челата на малките деца, за да са здрави и силни. То се пази до следващия Великден.

Второто яйце – също червено – се оставя в църквата след литургия в нощта срещу празника. С останалите яйца, украсени според вкуса на домакинята, семейството и близките се чукат, като се пожелават късмет и здраве.

Интересно е, че вечерта преди Великден яйца боядисват дори мюсюлманите роми.

На празника на Аленото яйце - Кръзъл емурта, децата се чукат с тях, а най-възрастната жена събира черупките и ги хвърля в огъня с пожелание за здраве.

В Родопите, особено в района на Чепинско, християните раздават боядисани яйца на комшиите си мюсюлмани.

А в с. Драгиново пък българите, които изповядват тази религия, боядисват яйца, но на Гергьовден.

На другия край на света, в **Австралия**, са особено популярни шоколадовите и захарните яйца. Те се правят и много големи, и миниатюрни, във формата на зайче или билби - торбесто животинче, подобно на мишка, което за австралийците се превръща във великденски символ на страната им.

Празничното меню включва печено агнешко, телешко или пилешко със зеленчуци на скара – картофи, моркови, тиква, грах или броколи.

За десерт се поднася традиционният великденски сладкиш „Павлова" от целувчено тесто, украсено с киви, ягоди, ананаси и мандарини. Много популярни са горещите кифлички, с които австралийците закусват преди църква.

В **САЩ** семействата също непременно посещават църква. Обядът след това се състои от шунка с ананас, картофи, плодови салати и зеленчуци.

Децата получават кошнички, които „Великденското зайче" от ранно утро е напълнило с шарени яйца, шоколади и бонбони.

В Америка е много популярна и игра, при която малчуганите се надпреварват да търкалят боядисаните яйца по наклонена ливада.

Най-голямото такова състезание се устройва на поляната до Белия дом, където идват стотици малчугани със своите великденски яйца.

В **Полша** на красиво украсената великденска трапеза се слагат студени месни закуски, сред които най-тачен е белият колбас, подправен със сол, пипер, мускатово орехче, чесън и майорана, и поднесен с цвекло.

Нареждат се домашни печива и сладкиши, от които най-вкусни са маковите щрудели и направеното от разтопена захар агне в памет на Христовото възкресение.

Само на този празник се поднася и специалният хляб „пасха", изпечен от ръжено брашно с мая. Отгоре той се маже със свинска мас и се украсява с кръст от тесто.

За Великден **шведите** украсяват домовете си в жълто, зелено и бяло. На трапезата им има ястия, които не се отличават особено от коледните.

По-особено внимание се обръща на бонбоните и сладкишите. Великденските яйца се правят от картон с голям, красив бонбон вътре.

Много старо и необикновено е и финландското ястие мямми – сладко печиво от ръжено брашно с препечен до кафяво малц.

Мямми се пече в картонени кутийки, напомнящи кора на дърво, и се поднася като десерт със сметана и захар.

Финландците посрещат Великден и с традиционната „пасха" -

вид чийзкейк от извара и сметана, които се пресоват в специален съд с формата на пресечена пирамида. mammi 2

В **Германия** на Велика събота се устройва „погребението на постната супа жура", а сельодката, която също е част от постното меню, се закачва на дърветата.

Пекат се сладкиши от брашно, мляко, яйца и стафиди, плетени подобно на нашите козунаци. Закуската непременно е семейна, а децата намират скрити из целия дом великденски кошнички, пълни със сладкиши, шоколадови зайчета и малки подаръци.

На големия празник **италианските** католици непременно се гощават и с агнешко. За гарнитура се поднася печен в жар артишок – апетитно неаполитанско изобретение. То прекрасно си пасва с агнешки бъбреци, задушени със сирене, грах и яйца. Италианският великденски козунак се пече във формата на гълъб и се нарича „коломба"

Във френска **Швейцария** украсяват изворите с гирлянди от боядисани яйца, клонки и ленти. Странен е и древният обичай през Страстната седмица църковните камбани да напускат страната, за да „отидат" в Рим. Връщат ги на Великден, като на срещнатите по пътя деца се подаряват шоколадови камбанки и раковини.

И ОТНОВО.....

Великден в Гърция

В южната ни съседка Великден е предшестван от дълга подготовка: Великите пости, Страстната седмица. Гърците имат обичая в дните на празника да се събират на открито, палят огън и да си приказват на по чаша вино.

На трапезата им присъства обредният козунак, изпечен заедно с боядисаните в червено яйца, великденската агнешка супа „магерица", печено агне и различни зелени салати. От сутринта на Велики четвъртък жените месят традиционните великденски гевреци и кифлички със стафиди и пудра захар. Според някои поверия, тези кифлички трябва да се пазят от единия Великден до другия и така ще донесат късмет на къщата. Използвали са се и като талисман, предпазващ моряците от корабокрушения.

На остров Корфу, на първия ден от Великден, хората хвърлят керамични изделия от балконите си. Местните вярват, че хвърлянето на керамика носи късмет за цялата година. Обичаят има венециански или езически произход. Чупенето на керамика символизира посрещането на пролетта и новата реколта, която ще бъде събирана в нови делви.

В събота вечерта, в полунощ се ходи на църква, където се изнася една свещ, запалена от благодатния огън, от която всеки пали своята свещ и хората се поздравяват с думите „Христос Воскресе!"

Великден във Великобритания

Там Великден се почита още от предхристиянската епоха, когато англосаксонците устройвали празненства в чест на богинята си Еостре. Днес, Англичаните използват празничните дни, за да се съберат заедно със семействата си и да съхранят дълговековните традиции. В различни градове из цялата страна се организират парадни шествия, хората си изпращат картички и си разменят яйца, украсяват храмовете и домовете си с бели лилии (символ на непорочността).

Училищата излизат във Великденска ваканция, а на децата се подаряват шоколадови яйца, с кошнички и гнезда, бонбони, подаръци. Под влияние на германския фолклор, през **XVI век,** символ на този празник става и Великденският заек. Той крие пъстроцветните яйца в градините на къщите, които децата трябва да открият и съберат.

Великден в Германия

В Германия наричат празника „Остерн" и в страната не се работи от Разпети петък до неделята, а децата са във ваканция. Всяка провинция има своите обичаи, но важна част от празничните символи при германците е Великденското дърво. Украсяването му започва поне седмица преди самият празник, като по клоните му се окачват боядисани кухи яйца, завързани на цветни панделки.

Обичай в някои региони, близо до границата с Полша и Чехия, е великденската езда. Мъжете се обличат официално във фракове и яздят празнично украсени коне от село до село, за да оповестяват Великден.

На трапезата присъстват традиционни гозби като агнешко печено, риба и ваниловия козунач сладкиш „гугелхупф".

Великден във Франция

Французите отбелязват празника, който те наричат „Пак" по много тържествен начин. В дните от Разпети петък до неделя всички църковни камбани престават да бият. Това се прави в знак на скръб от разпването и смъртта на Христос. В неделя рано сутринта камбаните отново започват да бият.

Във Франция родителите също крият яйцата на различни места в къщата или в двора, а децата трябва да ги търсят.

Пак във връзка със спирането на камбанния звън, в Париж се произвеждат традиционни шоколадови камбанки, които се правят на ръка и различни други

шоколадови фигури. На Разпети петък в Бретан се садят теменужки, цветята на гръцката богиня Персефона.

За празничната трапеза французите приготвят задължителното агнешко печено, но и едни традиционни бисквитки с формата на агънца. Те са полулярни най-вече в областта Лотарингия, но ги правят из цялата страна.

През великденските празници на голяма почит са и омлетите. В понеделник, вторият ден на Великден, цялото семейство започва да прави традиционният омлет с много зелени подправки и салам.

Великден в Италия

За разлика от нашите Великденски обичаи, които основно се свързват с боядисването на яйцата, в Италия то е останало само в някои отделни райони. В много италиански села и по-малки градове се провеждат Великденски процесии и се разиграват Христовите страдания.

И в Италия шоколадовите великденски яйца изобилстват в магазините, увити в гланцова хартия и пълни с изненади. А вместо традиционния козунак, италианците правят от тесто Великденски гълъб (Colomba) – икона на светия дух. Тестото, с което се прави Коломба много прилича на това на козунака, но се замесва без прясно мляко и задължително присъстват бадемите – символ на мъдростта. Освен Великденския гълъб тук всеки регион си има традиционен Великденски сладкиш.

Великден в Австралия

За разлика от повечето западно европейски страни, като Великобритания и Германия, в земята на кенгурата зайците не са сред любимите животни, тъй като унищожават реколтата. Поради тази причина Великденският заек отсъства от австралийските обичаи, свързани с този празник. Боядисаните яйца в Австралия ги носи билби – торбесто животинче с голям нос и дълги уши. И съответно производителите на шоколад предлагат продуктите си за Великден ги правят с формата на билби.

Великден в Русия

Традициите в Русия, като източно-православна държава, много се доближават до нашите. За руснаците Великден е най-обичаният празник в годината и не случайно е наричан „Цар на дните". Малко преди полунощ в събота, хората обличат най-новите си и хубави дрехи и отиват на църква. Също както в България, те чакат благодатния огън точно в 12 часа, от който си запалват свещта и с нея обикалят храма.

На празничната трапеза по традиция домакинята трябва да сложи толкова ястия, колкото са били дните от най-продължителния пост през годината.

Пъстроцветните яйца, подредени в кошнички или купи със свежа зеленина, са задължителна част от подготовката и украсата за великденската маса.